



voor
Midden-Groningen

Voorstel selectie projecten NPG:
Naar een goede en afgewogen start



Collegevoorstel 29 september 2020
aangeboden aan de gemeenteraad
d.d. 28 oktober 2020

Vastgesteld:

College

Datum:

29 september 2020

Inhoud

1. Inleiding	1
2. Visie en selectie	2
2.1. Vertrekpunt voor de keuze: visie	2
2.2. Criteria	3
2.3. Voorstel	4
2.4. Overzicht voorgestelde projecten	8
2.5. Analyse	10
3. Vervolg: naar de uitvoering	12
3.1. Naar toekenning middelen en definitief besluit	12
3.2. Uitvoering en participatie	12
Bijlage: Volledige projectbeschrijvingen uit het Programmaplan	13
1. Ervaringsdeskundigen als hulp en voorbeeld	13
3. Project IJsberg	13
4. Aanpak jongvolwassenen met schulden	14
8. Jouw Ingebrachte Mentor (JIM)	15
5. Bevordering sociale veerkracht/Mobility Mentoring	16
1. Het maken of actualiseren van dorpsplannen en het realiseren van die plannen	17
4. Aanpak verpauperde panden	18
2. Herstructureren Hoogezand Noord	19
1. Cultuureducatie	21
2. Versterken-verbinden cultuurelementen/ dragons den	22
3. Toekomstbestendig cultureel erfgoed	22
5. Versterken landschap en natuur	23
4. Midden-Groningen op de kaart	24
1. Deelproject Moeders van MG uit Kansrijke Start	25
4. Extra Talenttijd (verlengde schooldag)	26
9. Extra kansen voor jongeren	27
7. Doorontwikkeling jongerencentra/ innovatieve broedplaatsen (12-27 jaar)	28
1 Digitale vaardigheden jeugd	29
4. Naar een leer- en ontwikkelbedrijf	29
5. Hulpteam versterking	30
7. A7-zone	31
9. Amoveren woonfuncties	32
8. Herstructureren bedrijventerreinen	33
Verbeteren veiligheid	34
Regie op samenhang in de uitvoering/programma-organisatie	36

1. Inleiding

Het lokale programmaplan Hart voor Midden-Groningen draagt bij aan een structureel beter perspectief voor de inwoners van Midden-Groningen. Het programmaplan bevat de uitwerking van de 4 ambities en de 13 doelstellingen zoals opgenomen in het Strategisch Kader (in december 2019 vastgesteld door de gemeenteraad). Dit Strategisch Kader past binnen het kader dat door het NPG-bestuur is vastgesteld. Binnen het NPG-programma is het uitgangspunt dat de uitwerking en voorstellen in samenspraak met belanghebbenden plaatsvindt. In Midden-Groningen heeft dat na een intensief proces, dat in beperkte mate is beïnvloed door de corona-pandemie, geresulteerd in een samenhangend lokaal programmaplan met ongeveer 45 projecten.

Bij de opzet en inrichting van de projecten zijn de criteria uit het Strategisch Kader als uitgangspunt gehanteerd. Voor het hele lokale programmaplan met alle projecten is een bedrag geraamd van 100 tot 110 miljoen. Dit programma kent een looptijd van 10 jaar.

Het nu beschikbare budget bedraagt 66,5 miljoen. In een later stadium kan nog eens 23,5 miljoen beschikbaar komen, afhankelijk van de uitkomst van een tussentijdse evaluatie van het NPG-programma in 2023. Gemeente Midden-Groningen kiest als vertrekpunt om het hele programma in de komende jaren tot realisatie te brengen. Dat houdt in dat er op voorhand geen projecten worden geschrapt, er ruimte is voor het inbrengen van projecten die nu nog niet in beeld zijn en dat de komende jaren naar aanvullende financiering wordt gezocht. Dat kan middels cofinanciering, andere fondsen, samenwerking met partners, en slimme inzet van middelen bijvoorbeeld via revolverende fondsen.

In dit proces is afstemming met de partners in het NPG-proces van groot belang. Het gaat om het Rijk, de provincie en de gemeenten Oldambt, Groningen, Eemsdelta en Het Hogeland. Daarnaast is er afstemming met de uitkomsten van Toukomst. Waar mogelijk werken we samen en dragen we samen bij.

Het huidige budget is niet toereikend en niet alle projecten zijn al uitgewerkt. Bovendien kunnen de gemeente en de betrokken organisaties niet alle projecten gelijktijdig uitvoeren. We kiezen er daarom voor om nu het programmaplan en de eerste projecten in te dienen. In deze notitie doen we een voorstel voor de projecten die we nu (eind 2020) indienen, we noemen dat de 1^e tranche projecten. In de komende jaren volgen de volgende tranches.

2. Visie en selectie

2.1. Vertrekpunt voor de keuze: visie

Bij de keuze van de projecten die als eerste uitgevoerd moeten worden, kiest het college voor de **jeugd** en de **mensen en plekken die het het hardst nodig hebben**. Belangrijk uitgangspunt is, dat de projecten niet los van elkaar staan maar samenhangen en elkaar versterken. Alle projecten samen, dragen bij aan het **brede welzijn, nieuw perspectief en aan een positief imago** voor Midden-Groningen.

Werken aan nieuw perspectief is stevig inzetten op de jeugd: we kiezen voor talentontwikkeling, groeimogelijkheden, zelfontplooiing, zelfredzaamheid en het wegwerken van taalachterstanden. Door daar gedurende een generatie stevig op in te zetten, wil het college de cirkel doorbreken en voorkomen dat problemen naar de volgende generatie worden doorgegeven. Zo dragen we bij aan een aantrekkelijke (leer)omgeving. Zo wordt Midden-Groningen aantrekkelijk voor jongeren en blijven ze wonen of keren sneller terug. Jonge mensen brengen dynamiek in de samenleving, verrijken het sportieve en culturele klimaat en hebben een stimulerend effect op andere generaties. Dat is winst op vele vlakken.

Werken aan nieuw perspectief is ook inzetten op mensen die het moeilijk hebben. Mensen met veel zorgen en stress zijn niet of moeilijk in staat hun eigen toekomst vorm te geven. Te weinig inkomen, schulden en verslaving zijn veel voorkomende oorzaken. Het college wil deze mensen uit de schulden helpen en voorkomen dat ze daarin terecht komen. Met de inzet van vroeg-signalering en ervaringsdeskundigen wil het college van curatief naar preventief zoals beschreven in de strategische visie Sociaal Domein.

Werken aan nieuw perspectief is werken aan een aantrekkelijke omgeving. Dit begint met de aanpak van verouderde woningen, bedrijfsterreinen, verpauperde panden en verwaarloosde openbare ruimte. Daarnaast wil het college investeren in een aantrekkelijk landschap, onze eigen cultuur, erfgoed en identiteit. Dat gaat verder dan alleen een mooi plaatje. Het maakt gebieden weer aantrekkelijk om te gaan wonen of om een bedrijf te vestigen en helpt bij het opruimen van haarden voor ongewenst gedrag (onveiligheid). Misschien wel het allerbelangrijkst: het draagt bij aan het gevoel van trots en eigenwaarde.

Werken aan nieuw perspectief is ook aantrekkelijk zijn voor bedrijven. Toekomstbestendige bedrijven zijn belangrijk voor de werkgelegenheid. Het college wil die werkgelegenheid behouden, laten groeien en diverser maken. Zo ontstaat meer evenwicht in de samenstelling van onze inwoners. Nieuwe bedrijven zoeken ruimte, bereikbaarheid en een aantrekkelijke omgeving. Door in te zetten op het versterken en verbeteren van de kwaliteiten van Midden-Groningen, wordt de gemeente interessanter voor bedrijven en hun werknemers. We zetten in op wervende woonomgevingen, goede voorzieningen, breed onderwijs en het beschikbaar hebben van kwalitatief hoogwaardige bedrijfs-terreinen op goed bereikbare locaties.

2.2. Criteria

Het maken van een selectie is een lastig proces: het lokaal programma is een echt pakket met samenhangende projecten. Bovendien hebben alle projecten een stevig draagvlak doordat de projecten samen met belanghebbenden zijn opgesteld. Om tot een pakket te komen dat past binnen de budgetten, zijn de volgende criteria uit het Strategisch Kader leidend:

- We doen projecten die een **proportionele impact** hebben. Dit gaat niet over groot of klein maar om het te verwachten maatschappelijke effect op basis van de investering.
- Projecten dienen bij te dragen aan **meerdere doelen** en ambities van het Lokaal Programma NPG Midden-Groningen.
- Projecten moeten **breed gedragen** zijn. Participatie aan de voorkant door initiatiefnemers moet geborgd zijn en projecten moeten een maatschappelijk belang dienen.
- Projecten moeten inzichtelijk maken op welke **generaties en doelgroepen** de projecten invloed hebben en in welke dorpen/wijken deze invloed merkbaar is ('wie heeft er profijt van?'). We streven hierbij naar een evenwichtige **verdeling tussen stedelijke kernen en dorpen**.

Alle projecten in het Programmaplan voldoen aan deze criteria en hebben dus een beperkt discriminerende waarde. Het college heeft daarom gekeken naar:

- *Urgentie*: het belang om snel tot uitvoering te komen.
- *Als je A zegt, moet je ook B kunnen zeggen*: voldoende reserveringen aanhouden voor uitvoering van projecten waarvoor een start is gemaakt in de eerste tranche.
- *Ruimte houden* in het budget om in een later stadium nog nieuwe -nu nog niet bekende- projecten in te dienen.
- *De verdeling van het budget over de ambities* moet min of meer overeind blijven. De accenten tussen de ambities moeten niet te veel verschuiven.
- *De mix* tussen de grotere lange termijn projecten en de kleinere "kortere termijn" projecten met snel resultaat moet goed zijn.
- *Hoe concreter hoe beter*; goed en ver uitgewerkt, liefst met partners die klaar staan om aan de slag te gaan.
- *De synergie* tussen de projecten is essentieel.

2.3. Voorstel

Op basis van deze criteria stelt het college het volgende pakket voor. Projecten worden kort gedefinieerd. Een nadere omschrijving is opgenomen in de bijlage. Projecten zijn gegroepeerd onder de motieven van het college in paragraaf 2.1. Het programma is integraal. Dit betekent dat de meerdere projecten bij meerdere motieven onder te brengen zijn.

Om de integraliteit te versterken en te borgen wordt bij de uitwerking van ieder project de relatie(s) met andere projecten benoemd. Bij de uitvoering van de projecten wordt op de samenhang gestuurd.

Werken aan nieuw perspectief is stevig inzetten op jeugd

Project Extra Talenttijd (ook wel verlengde schooldag): Leerlingen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar krijgen meer ruimte in lesuren waarin een breed pakket wordt aangeboden dat zich onder andere richt op talentontwikkeling en het verminderen van (taal)achterstanden. Uiteindelijk leidt dit tot minder mensen die het moeilijk hebben. Bovendien ontstaat een aantrekkelijker arbeidsmarkt voor bedrijven.

Project Moeders van Midden-Groningen: project maakt onderdeel uit van het project Kansrijke Start en is gericht op ondersteuning en begeleiding van jonge gezinnen. Hangt direct samen met het project Extra Talenttijd (verlengde schooldag) en jongerenwerk+. Een goede start voor een jong gezin levert vaak een duurzame verbetering ook aan het leven en de zelfredzaamheid van de ouders. Het is een kans om “gezonder leven” en “een betere economische positie” te bevorderen.

Project Cultuureducatie jongeren: de kennis en waardering van het gebied worden in een lesprogramma gekoppeld aan onderzoekend en oplossend vermogen. Dit vindt plaats op school maar ook buiten school, bijvoorbeeld in combinatie met Extra Talenttijd en met het project Innovatieve Broedplaatsen. Deze combinatie van betrokkenheid op de eigen omgeving en het aanleren van nieuwe vaardigheden maakt de gemeente aantrekkelijker voor jongeren.

Project Pitchen voor cultuurprojecten (Dragons’ Den): om de nieuwe generatie meer te betrekken wordt jaarlijks een pitch georganiseerd voor jongeren, die vanuit hun eigen cultureel perspectief een verbinding met het cultureel erfgoed in Midden-Groningen aangaan. De pitch-winnaar mag haar/zijn project uitvoeren met budget en coaching van een ervaringsdeskundige. Dit project heeft direct effect, er ontstaat “reuring” en een nieuw verfrissend cultureel aanbod. Mensen treffen elkaar en er ontstaat meer binding in de samenleving. Dit project kan op veel draagvlak rekenen.

Project Innovatieve Broedplaatsen: jongeren (tussen de 12 en 18) worden gestimuleerd hun talenten te ontwikkelen en hun levensvaardigheden te vergroten. De precieze inhoud wordt met de jongeren gemaakt in een jongerencentrum (ook wel broedplaats). Dit project sluit goed aan op de Extra Talenttijd en zorgt ervoor dat kinderen in de 12-plus leeftijd na het primair onderwijs en de extra schooltijd die zij daar hebben genoten, dit door kunnen zetten. Dit project heeft direct effect en zorgt voor continuïteit voor de jongeren. Hier is veel draagvlak voor.

Project digitale technieken/vaardigheden: binnen dit initiatief leert basisschooljeugd 21^e-eeuwse vaardigheden beheersen, zoals: programmeren, 3D printen, probleemoplossend vermogen en het gezamenlijk aangaan van uitdagingen. Dergelijke vaardigheden vormen een belangrijke basis voor banen van de toekomst. Dit traject is onderdeel van het gehele pakket om jongeren zelfbewust, actief en aantrekkelijk voor de arbeidsmarkt te maken.

Project Jongerenwerk Plus: extra kansen bieden voor jongeren door de inzet van jongerenwerkers die zich gaan richten op preventie, vroeg-signalering en activering en versterking van netwerken van jongeren. Deze inzet biedt de mogelijkheid om nauwe banden aan te halen met de andere projecten gericht op deze doelgroep. Jongerenwerkers zijn bij uitstek geschikt om de relaties aan te gaan met deze doelgroep. Jongerenwerkers zijn belangrijk in vroegsignalering van allerlei vraagstukken en kunnen laagdrempelig bijsturen of helpen. Zo voorkom je dat jongeren en gezinnen in de problemen komen.

Werken aan nieuw perspectief is ook inzetten op mensen die het moeilijk hebben en onvoldoende kunnen meekomen

Project IJsberg en daarop aansluitend “Start verminderen schulden jongeren”: aanpak van de schuldenproblematiek als een belangrijke oorzaak voor stress. Armoede grijpt diep in bij mensen en heeft invloed op alle andere elementen van brede welvaart. Project richt zich op eerder herkennen en preventie. Jongeren zijn hierin een bijzondere doelgroep. Mensen die in de schulden zitten hebben al geen brede welvaart en de mogelijkheden om stappen te maken zijn er ook niet; ook niet om bijvoorbeeld de eigen leefomgeving of woning op te knappen. Het oplossen van schulden is van groot belang voor alle ambities in het programmaplan.

Project Ervaringsdeskundigen: inzet van ervaringsdeskundigen blijkt zeer effectief. Goede aanpak en begeleiding is daarbij essentieel. Op een moment dat mensen de zorg gaan mijden, is de nood vaak heel hoog. Ervaringsdeskundigen weten wat werkt en kunnen mensen vooruithelpen en indien noodzakelijk ook weer verbinden aan professionele hulp.

Het project JIM: zeer kwetsbare jongeren kiezen een eigen mentor om hen te begeleiden uit hun problematische situatie. Het gaat om jongeren met probleemgedrag (of niet begrepen gedrag) in gezinnen en/of onderwijs waardoor ze buiten de boot dreigen te vallen (uithuisplaatsing en thuiszitters). JIM is een bewezen methodiek, gericht op de lange termijn, heeft direct effect en de kosten zijn laag. Het biedt een kans om ook deze jongeren de aansluiting weer te laten vinden. Dat is van belang voor de gehele inzet op jeugd.

Bevordering sociale veerkracht/Mobility mentoring: de zeggenschap van de mensen die gebruikmaken van ondersteuning of zorg moet omhoog. Dat is niet vanzelfsprekend en vraagt inzet van hulpverleners en hulpzoekenden. De gemeente zet hierop in o.a. met de methodiek van mobility mentoring. Dit project brengt autonomie, zelfbeschikking, oplossend vermogen en op die manier meer vreugde in het leven; brede welvaart kortom.

Project Hulpteams Versterking: project is gericht op het inzetten en begeleiden van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in het bouwproces van de versterking. Hier worden versterking, maatschappelijke ontwikkeling en “werk/inkomen” op een effectieve manier gekoppeld.

Van werk naar leer- en ontwikkelbedrijf (BWRI): richt zich op het uitbreiden van de functie van BWRI naar het bredere inzetten van “begeleiden en scholen” van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Dit is essentieel voor het brede welzijn en voor werkgevers die hun vacatures niet vervuld krijgen.

Werken aan nieuw perspectief is ook werken aan een aantrekkelijke omgeving

Project Dorpsplannen maken en uitvoeringsmaatregelen: met de dorpsgemeenschappen worden bestaande dorpsplannen geactualiseerd en zo mogelijk nieuwe gemaakt. Ook is investeringsruimte gereserveerd voor de uitvoering van maatregelen (plannen en uitvoeringsmaatregelen). Zowel in de aanpak van de dorpen als bij herstructureringen komen alle ambities samen. Er wordt gewerkt aan de fysieke omgeving, maar ook aan de maatschappelijke samenhang en het versterken van de positie van de jongeren.

Project Aanpak verpauperde panden: richt zich op de aanpak van een groot aantal verpauperde panden. De aanpak per pand is maatwerk en geheel afhankelijk van de situatie en de opgave. De verpauperde panden staan hoog op alle prioriteitenlijsten. Als hier oplossingen ontstaan, werkt dat door in de herstructureringen, de veiligheid, het aanzien en het imago.

Project Herstructurering Hoogezand Noord: binnen deze herstructurering speelt een groot aantal opgaven. Enkele daarvan hebben een relatie met het project Aanpak Verpauperde Panden en het project Herstructurering Bedrijfsterreinen. Nu doen we een beperkte aanvraag voor concrete activiteiten die de basis moeten leggen voor de gewenste kwaliteitsslag in het gebied. Voor dit project zullen ook aanvragen worden ingediend bij het project verpauperde panden, veiligheid en herstructurering bedrijventerreinen. Ook hier wordt gewerkt aan de fysieke omgeving en veiligheid maar ook aan de maatschappelijke samenhang en het versterken van de positie van de jongeren. Ook die budgetten voor deze projecten kunnen hier gericht worden ingezet.

Project Veiligheid: zonder extra inzet op veiligheid worden in onze ogen de andere ambities geen succes. Midden-Groningen wil helder zicht op sociale problematiek en de samenhang met openbare orde, ondermijning en criminaliteit. Dit project zet in op het tegengaan van criminaliteit, ondermijning, illegaal gebruik van vastgoed en straatcriminaliteit. Essentiële wijken, buurten en dorpen worden gedurende tien jaar ondersteund bij het realiseren van veiligheid en het oplossen van de onderliggende problematiek. Dit project is essentieel onderdeel van herstructureringen, dorpsplannen, de aanpak van verpauperde panden en de samenhang in de wijken. Het is van groot belang dat kinderen veilig kunnen buiten spelen.

Toekomstbestendig cultureel erfgoed: Midden-Groningen wil aansluiten op het provinciale erfgoedprogramma en met dit project zorgen voor een goede inhoudelijk invulling van het erfgoed en

zo nieuwe betekenis geven. Dit project draagt bij aan het imago en de aantrekkelijkheid van de gemeente, biedt nieuwe werkgelegenheid en is van belang voor natuur, recreatie en toerisme.

Groeningen: Groeningen is een blauwgroene laagveengordel die start bij het Leekstermeer, onder de stad Groningen doorloopt, en het Schildmeer bereikt. Momenteel werken gemeente Groningen en Midden-Groningen aan een samenhangend en verbonden natuurgebied. Dit project draagt bij aan recreatie en toerisme, een aantrekkelijk leefomgeving, klimaatadaptatie, natuurontwikkeling en werkgelegenheid.

Project Roegwold/Schildmeer: een project dat zich richt op de bundeling van de vele initiatieven tot een integraal natuur- en recreatieproject met veel draagvlak. Is onderdeel van het programma Groeningen. Natuur is een “uniek en sterk” kenmerk van Midden-Groningen. Een hoogwaardig gebied trekt recreanten en toeristen. Hier ontstaat interessante werkgelegenheid voor inwoners. Daarnaast is het natuurlijk prettig om dichtbij te kunnen recreëren.

Project Midden-Groningen op de Kaart: Marketing Midden-Groningen ontwikkelt met een netwerk van en met ondernemers in het gebied een aantrekkelijk toeristisch product: kleine fysieke aanpassingen en routes en arrangementen. Dit is een project dat niet achterwege kan blijven als men Midden-Groningen op de kaart wil zetten en wil aanbevelen bij de rest van Nederland.

Werken aan nieuw perspectief is ook aantrekkelijk zijn voor bedrijven

Project Herstructurering bedrijventerreinen: richt zich op het verbeteren van de bedrijventerreinen. Betreft maatwerk per locatie. Het gaat daarbij om de leefbaarheid voor naastgelegen wijken en buurten, maar ook om de mogelijkheden om als bedrijf te groeien. Dit project is belangrijk voor de werkgelegenheid en de leefbaarheid in Midden-Groningen.

Project amoveren woonfuncties: sluit direct aan op het project Herstructurering bedrijventerreinen. Onderdeel van die herstructurering is dat op enkele locaties de woonfunctie zal moeten wijken. Dit is maatwerk. Ook dit project is van belang voor zowel de bedrijven als de omwonenden.

Project A7-zone: is gericht op het benutten van de potenties van de A7-zone. Deze potenties hebben betrekking op landschap en economie. Daartoe worden plannen gemaakt samen met provincie, Oldambt en Veendam. Samen met de gemeente Groningen wordt meer specifiek gekeken naar de potenties van het deel van de A7 tot de N33. Vanuit het provinciale thematische programma is mogelijk verbinding met dit project te leggen. Het plan is om dit project in samenhang te brengen met het projecten herstructurering bedrijventerreinen en amoveren woonfunctie. Dit is een belangrijk project voor de werkgelegenheid in de gemeente.

Regie op samenhang/programma-organisatie

Het project regie op samenhang: een omvangrijk programma vraagt een goede organisatiegraad van de gemeente en de partners. De gemeente wil de regie op de samenhang in de uitvoering van het

programma versterken. Het gaat om synergie en samenhang. Het aantal partners binnen en buiten de gemeente is groot. Dit project gaat zorgen voor een goede samenhang en synergie tussen de afzonderlijke projecten en zorgt voor duurzame samenwerking. Deze projectorganisatie is ook nodig om uitvoering c.q. realisering van het programmaplan en de voortdurende besluitvorming daarover te ondersteunen met voortgangrapportages en tussentijdse evaluaties. Dit project is essentieel voor het hele programma. Dit project gaat over de totale regie en niet over de uitvoering van de individuele projecten.

2.4. Overzicht voorgestelde projecten

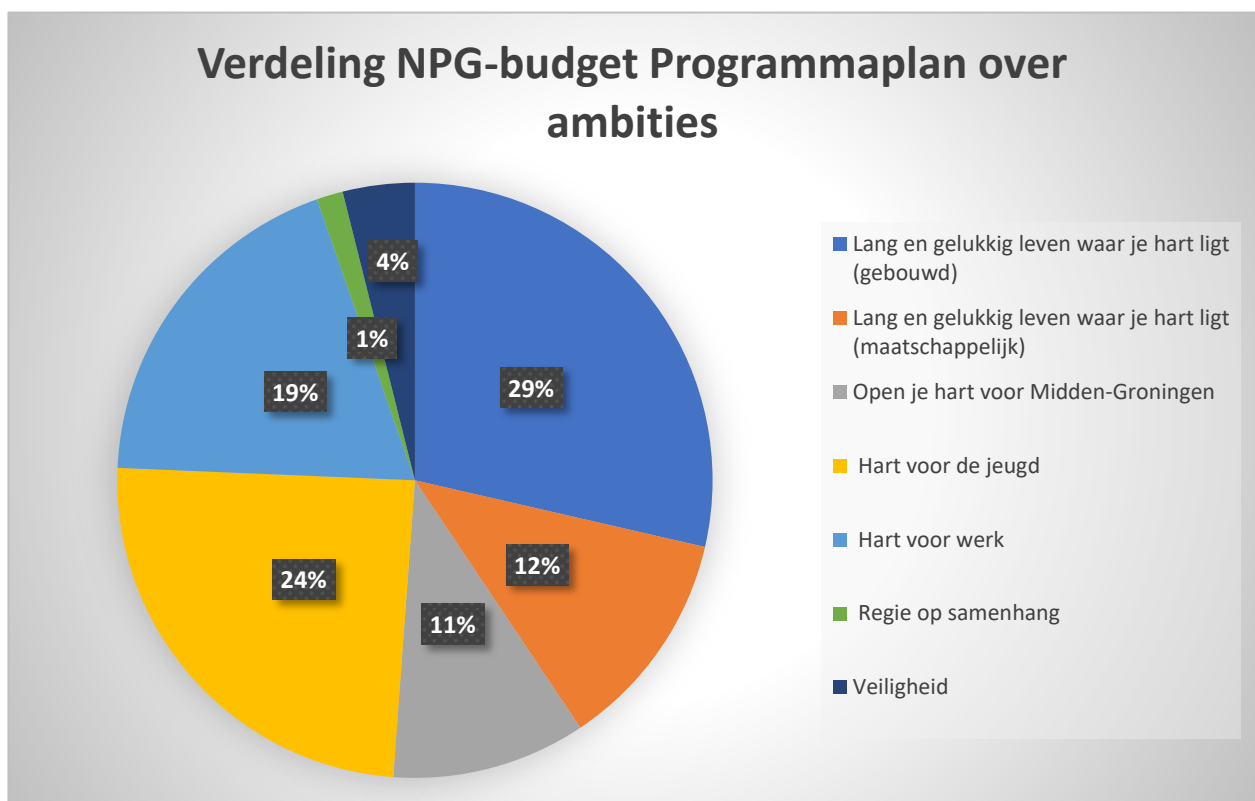
In de tabel zijn alle voorgestelde - te selecteren - projecten aangegeven. In de eerste kolom staan de projecten die in 2020 of begin 2021 kunnen worden aangevraagd. Dat is onder meer afhankelijk van de projectsheets en de uitvoerbaarheid door de organisatie. In de kolom “later” staan gereserveerde bedragen aangegeven voor projecten die nog niet kunnen worden gedefinieerd of aangevraagd maar wel verder zullen worden uitgewerkt om later tot een aanvraag te kunnen komen.

Voorstel	2020 of 2021	later	totaal
Project Ervaringsdeskundigen	€ 500.000	€ 500.000	€ 1.000.000
			€ -
Project IJsberg	€ 2.000.000	€ -	€ 2.000.000
Start van verminderen schulden jongeren	€ 1.800.000		€ 1.800.000
			€ -
			€ -
			€ -
Project JIM	€ 250.000	€ -	€ 250.000
Bevordering sociale veerkracht/Mobility mentoring	€ 700.000		€ 700.000
			€ -
			€ -
	€ 5.250.000	€ 500.000	€ 5.750.000
Dorpsplannen ontwikkelen	€ 500.000	€ -	€ 500.000
Dorpsplannen (aanpakken kansen en knelpunten)	€ -	€ 7.000.000	€ 7.000.000
Aanpak verpauperde panden	€ 2.000.000	€ 4.000.000	€ 6.000.000
Hoogezand-Noord (excl bijdragen vanuit budgetten sociaal, verpauperde panden en B&L)	€ 2.000.000	€ 7.000.000	€ 9.000.000
	€ 4.500.000	€ 18.000.000	€ 22.500.000
Actief betrekken jeugd, cultuureducatie (o.a. extra talenttijd)	€ 200.000	€ 500.000	€ 700.000
Identiteitsbepalende cultuur-projecten /dragons den	€ 250.000	€ 250.000	€ 500.000
Toekomstbestendig cultureel erfgoed	€ 500.000	€ 1.000.000	€ 1.500.000
			€ -
Groeningen	€ 500.000		€ 500.000
Ontwikkelen 't Roegwold en Schildmeer	€ 500.000		€ 500.000
Midden-Groningen op de kaart	€ 155.000	€ 100.000	€ 255.000
	€ 2.105.000	€ 1.850.000	€ 3.955.000
De Moeders van MG (onderdeel kansrijke start) pilot + 3 jaar vervolg	€ 170.000	€ 510.000	€ 680.000
Extra tijd voor talent	€ 11.567.000	€ -	€ 11.567.000
Jongerenwerk +	€ 2.500.000		€ 2.500.000
Innovatieve broedplaatsen	€ -	€ 1.550.000	€ 1.550.000
	€ 14.237.000	€ 2.060.000	€ 16.297.000
Ontwikkelen digitale vaardigheden jeugd		€ 300.000	€ 300.000
Van werkbedrijf naar leer- en ontwikkelingsbedrijf	€ 1.064.000	€ -	€ 1.064.000
Hulpteam versterking (eerste stap)	€ 360.000		€ 360.000
Ontwikkeling A7-zone			
Amoveren woonfuncties			
Herstructureren bedrijventerreinen			
	€ 3.000.000		€ 3.000.000
	€ 700.000	€ 5.000.000	€ 5.700.000
	€ 5.124.000	€ 5.300.000	€ 10.424.000
Veiligheid	€ 4.100.000	€ -	€ 4.100.000
Regie op samenhang/programma-organisatie	€ 1.500.000		€ 1.500.000
	€ 5.600.000	€ -	€ 5.600.000
Totaal	€ 36.816.000	€ 27.710.000	€ 64.526.000
NPG-budget	€ 66.500.000		
Ruimte	€ 29.684.000		

2.5. Analyse

Uit de tabel blijkt dat in deze periode voor een bedrag van bijna 37 miljoen projecten worden aangevraagd. Projecten tot een bedrag van ongeveer 28 miljoen komen later aan de orde. Deze 28 miljoen is aan te merken als “vrije keuzeruimte”. Echter, veel bedragen in de tweede kolom zijn gekoppeld aan eerder gestarte projecten. Als de eerste aanvragen worden gehonoreerd, betekent dit voor een aantal projecten dat het vervolg moet kunnen worden geborgd (*wie A zegt moet ook B kunnen zeggen*: bijvoorbeeld uitvoeren van dorpsplannen, na het maken van dorpsplannen). Aan de andere kant zullen projecten ook worden geëvalueerd, aangepast of gestopt. Het “totale continueringsbudget” is niet precies te bepalen omdat er nog geen volledig gedefinieerde projecten onder liggen. De nog vrij invulbare ruimte is 27 miljoen *plus* naar verwachting 23,5 miljoen euro na evaluatie. Hier moeten de continueringsbudgetten op in mindering worden gebracht. Het college is van oordeel dat hiermee voldoende vrije ruimte overblijft voor toekomstige ontwikkelingen. Zo blijft er voldoende financiële ruimte om in te spelen op initiatieven rond bijvoorbeeld ouderen, eenzaamheid, gezondheid, levensstijl en natuurontwikkeling.

In het Programmaplan is de verdeling van het NPG-budget over de ambities als volgt:

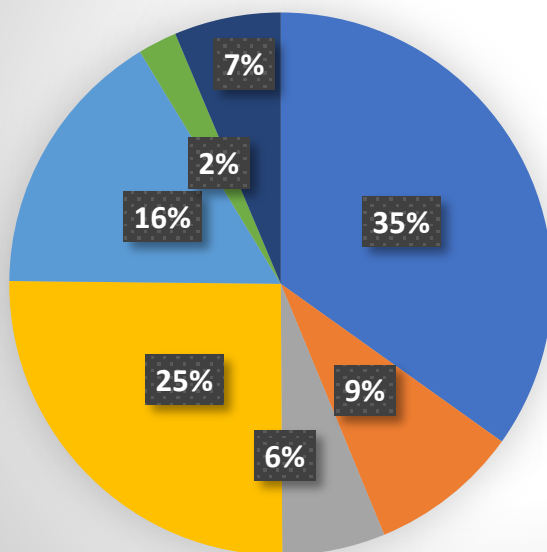


De verdeling in geselecteerde projecten voor de eerste tranche (inclusief de reserveringen voor later) ziet er als volgt uit.

Uit deze vergelijking blijkt dat vooral “maatschappelijk” en “Open je hart” met relatief minder budget starten. Voor de rest blijven de verhoudingen min of meer intact.

Het college is van oordeel dat dit “startpakket” een evenwichtig pakket is en voldoet aan de gestelde criteria. Deze conclusie moet tevens worden gezien in het licht van het feit dat het college voornemens is het *volledige* programma uit te voeren.

Verdeling budget keuze uit Programmplan



- Lang en gelukkig leven waar je hart ligt (gebouwd)
- Lang en gelukkig leven waar je hart ligt (maatschappelijk)
- Open je hart voor Midden-Groningen
- Hart voor de jeugd
- Hart voor werk
- Regie op samenhang

3. Vervolg: naar de uitvoering

3.1. Naar toekenning middelen en definitief besluit

Het voorstelde pakket maatregelen (1^e tranche) wordt voorgelegd aan het Bestuur van het NPG. Het Bestuur laat de Onafhankelijke Beoordelingscommissie een advies uitbrengen en neemt op basis daarvan een besluit over de uit te voeren projecten. Hieraan zit gekoppeld het vrijgeven van middelen. Dit resultaat wordt aan het college en de gemeenteraad voorgelegd. Daar wordt het definitieve besluit genomen over de uit te voeren projecten.

De betrokkenheid van de gemeenteraad in de besluitvorming rond bijvoorbeeld de herstructureringen ligt vast in de wet en in o.a. de P&C-cyclus van de gemeente. Voor andere projecten zal steeds per project maatwerk worden geleverd. Het college regelt de betrokkenheid van de gemeenteraad bij de belangrijke beslismomenten rond projecten; ook tijdens bijvoorbeeld de uitvoering (start en belangrijke projectfasen) en bij de evaluatie.

3.2. Uitvoering en participatie

Uitgangspunt bij de uitvoering van NPG-projecten is dat de direct belanghebbenden worden betrokken. Gezamenlijk wordt het project uitgewerkt, voorbereid en tot uitvoering gebracht. Voor ieder project betekent dat zorgvuldig maatwerk.

Bijlage: Volledige projectbeschrijvingen uit het Programmaplan

Maatschappelijke leefomgeving

1. Ervaringsdeskundigen als hulp en voorbeeld

Niets is zo krachtig als de hulp van een ervaringsdeskundige! De gemeente wil mensen die in de problemen hebben gezeten en eruit zijn gekomen, inzetten om rechtstreeks te helpen en om een voorbeeld te zijn. Dat vergt echter de nodige ondersteuning en opleiding. Hiervoor is over een periode van 10 jaar een investering vanuit het nationaal programma noodzakelijk. Het project draait met succes in de stad Groningen; er hoeft niet te worden geëxperimenteerd. De gemeente vraagt een bijdrage en over 5 jaar (na evaluatie) de tweede bijdrage.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Ervaringsdeskundigen als hulp en voorbeeld
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 1.000.000
2	Mogelijke cofinanciering	-
3	Generaties	Alle generaties
4	Doelgroepen	Alle inwoners op en rond de armoedegrens
5	Dorpen/wijken	Alle wijken en dorpen (accent op de meer stedelijke omgevingen)
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Gezondheid, leefbaarheid, armoede, schulden, sociale problemen, werk, veiligheid
8	Gemeentelijk beleid	m.n. Strategische visie sociale veerkracht in de praktijk
9	Trekkend team	BWRI/Kredietbank/sociale teams
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	-
12	Verwachte looptijd	5+5 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Het aantal gezinnen met problematische schulden is binnen 10 jaar tot vrijwel nul teruggebracht

3. Project IJsberg

De gemeente Midden-Groningen kent een forse schuldenproblematiek. Zeker 5.000 inwoners hebben een totale schuld van 50 miljoen euro. Ruim een kwart van de inwoners heeft te maken met min of meer problematische schulden. De schuldhulpverlening is volgens onze gesprekspartners versnipperd, er zijn meer dan 40 aanbieders bewindvoering. Daarnaast is het lastig om mensen die in de

schulden dreigen te komen te helpen. Daar is project IJsberg op gericht; opsporen en helpen zodat problemen en stress worden voorkomen. Dit project heeft zich elders bewezen.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Project IJsberg (voorkomen problematische schulden)
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 2.000.000
2	Mogelijke cofinanciering	-
3	Generaties	Alle generaties
4	Doelgroepen	Alle inwoners op en rond de armoedegrens met dreigende schulden
5	Dorpen/wijken	Alle wijken en dorpen (accent op de meer stedelijke omgevingen)
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Gezondheid, leefbaarheid, armoede, schulden, sociale problemen, werk, veiligheid
8	Gemeentelijk beleid	m.n. Strategische visie sociale veerkracht in de praktijk
9	Trekkend team	Sociale teams/kredietbank/BWRI/ sociale uitvoeringbackoffice/gebiedsregie
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	Kredietbank/sociale teams
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Het aantal gezinnen met problematische schulden is binnen 10 jaar tot vrijwel nul teruggebracht

4. Aanpak jongvolwassenen met schulden

Midden-Groningen heeft ongeveer 900 jongvolwassenen met schulden of betalingsachterstanden. We gaan met een jongerenkrediet voorkomen dat schulden van jongvolwassenen verder oplopen. Hierdoor kunnen jongvolwassenen weer werken aan hun perspectief. Ook is het belangrijk dat jongvolwassenen niet weer in zo'n situatie terecht komen. Daarom worden zij ondersteund om weer zelf hun financiën te beheren.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Aanpak jongvolwassenen met schulden
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 1.800.000
2	Mogelijke cofinanciering	-
3	Generaties	Jongvolwassenen (<27)
4	Doelgroepen	Jongvolwassenen (<27) op en rond de armoedegrens met dreigende schulden
5	Dorpen/wijken	Alle wijken en dorpen (accent op de meer stedelijke omgevingen)
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn

7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Gezondheid, leefbaarheid, armoede, schulden, sociale problemen, werk, veiligheid
8	Gemeentelijk beleid	m.n. Strategische visie sociale veerkracht in de praktijk
9	Trekkend team	Sociale teams/kredietbank/BWRI/ sociale uitvoeringbackoffice
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	Kredietbank/BWRI/sociale teams
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Het aantal jongeren en startende gezinnen met problematische schulden is binnen 10 jaar tot vrijwel nul teruggebracht

8. Jow Ingebrachte Mentor (JIM)

Zeer kwetsbare jongeren hebben vaak het meeste baat bij ondersteuning en advies van iemand die ze vertrouwen en die “nabij” is. Ze kiezen een mentor om hen te begeleiden uit hun problematische situatie, Het betreft jongeren met probleemgedrag (of niet begrepen gedrag) in gezinnen en/of onderwijs waardoor ze buiten de boot dreigen te vallen (uithuisplaatsing en thuiszitters). De gemeente wil de JIM wel begeleiding en ondersteuning kunnen bieden. Ook dit is een bekende werkzame methodiek.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Jow Ingebrachte Mentor (JIM)
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 250.000
2	Mogelijke cofinanciering	-
3	Generaties	Jongeren
4	Doelgroepen	Jongeren met problemen/beperkingen
5	Dorpen/wijken	Alle wijken en dorpen (accent op de meer stedelijke omgevingen)
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Gezondheid, leefbaarheid, armoede, schulden, sociale problemen, werk, veiligheid
8	Gemeentelijk beleid	m.n. Strategische visie sociale veerkracht in de praktijk
9	Trekkend team	Sociale teams/sociaal beleid/BWRI
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	-
12	Verwachte looptijd	Maximaal 10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Jongeren met een psychische of sociale beperking zijn in kaart gebracht 2. Zeker 50% van de jongeren met een psychische of sociale beperking heeft een JIM

5. Bevordering sociale veerkracht/Mobility Mentoring

De Strategische visie sociale veerkracht is in juni 2019 door de gemeenteraad vastgesteld. Deze visie beoogt om met acht opgaven te komen tot minder zorg en ondersteuning en meer sociale veerkracht. Dit betekent dat we een beweging moeten maken van traditionele hulpverlening naar vormen van ondersteuning die aansluiten bij de leefwereld en context van mensen. In de strategische visie gaat het om sociale veerkracht, om het bevorderen van eigenaarschap van mensen zelf, het versterken van hun zeggenschap (juist in situaties waarin die zeggenschap geen vanzelfsprekendheid meer is) en de kring om mensen heen groter maken.

In de achtste opgave van de visie zijn daarom de sociale teams – als laagdrempelige toegang tot zorg en ondersteuning, dichtbij mensen in de buurt – als wegbereiders van de transformatie opgenomen.

In de praktijk zijn hiervan al mooie voorbeelden te zien, maar lukt het nog niet om dit breder, meer fundamenteel neer te zetten. Om de beweging echt te kunnen maken, deze kritisch te volgen en te onderzoeken is een aanjager nodig die het vuur laat branden, die dit extra opstookt, zodat wezenlijk ander gedrag in de hulpverlening tot stand kan komen. Daar hoort ook actiegericht onderzoek bij: kijken naar wat een andere werkwijze/andere aanpak/ander gedrag op dat moment oplevert; niet een onderzoek naar vooraf verwachte resultaten, maar onderzoek dat meekijkt naar hoe dingen anders kunnen gaan, wat dat oplevert en wat mensen – professionals en inwoners – ervan kunnen leren.

Deze aanjaagfunctie met actiegericht onderzoek is in eerste instantie voor een periode van 3 jaar nodig; in deze periode horen de gekozen projecten voor de 1e tranche goed op gang te zijn gekomen. Onderdeel van deze aanpak is de methodiek Mobility Mentoring waarbij het uitgangspunt is dat de schuldenaar door schulden en stress niet meer rationeel handelt; de schuldenaar wordt met deze methodiek geholpen naar zelfstandigheid en rationeel denken en handelen. Deze methodiek is ontwikkeld door de Hogeschool Utrecht in samenwerking met het NVVK en Divosa. Het project voorziet in een scholing van de medewerkers van de gemeente om zo de juiste ondersteuning kunnen bieden. Dit project wordt ook genoemd in de strategische visie¹ en is één van de opgaven².

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking bevordering sociale veerkracht/Mobility mentoring
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 700.000
2	Mogelijke cofinanciering	-
3	Generaties	Alle generaties
4	Doelgroepen	Inwoners op en rond de armoedegrens met dreigende schulden
5	Dorpen/wijken	Alle wijken en dorpen (accent op de meer stedelijke omgevingen)
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Gezondheid, leefbaarheid, armoede, schulden, sociale problemen, werk, veiligheid

¹ Strategische visie sociaal domein Midden-Groningen, sociale veerkracht in de praktijk (vastgesteld medio 2019)

² Opgave 1, armoede en schulden

8	Gemeentelijk beleid	m.n. Strategische visie sociale veerkracht in de praktijk
9	Trekkend team	BWRI/Kredietbank/sociale teams
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	1-2 jaar
13	Beoogde resultaten	1. De medewerkers van de gemeente M-G hebben aandacht voor de stressfactoren en een soms irrationeel handelen die schulden met zich meebrengen

Gebouwde leefomgeving

1. Het maken of actualiseren van dorpsplannen en het realiseren van die plannen

Bewoners van de dorpen gaan zelf aan de slag met het maken van de plannen. Ze kunnen daar ondersteuning bij krijgen van de gemeente. Deze ondersteuning wordt uit NPG-geld gefinancierd. Dorpsplannen gaan over de gebouwde omgeving, de openbare ruimte, de voorzieningen, de bereikbaarheid, de veiligheid en de sociale vraagstukken.

Uit de dorpsplannen komen verbeterplannen. Knelpunten die de realisatie van een dorpsplan in de weg staan, wil de gemeente kunnen oplossen met NPG-geld. Het kan gaan om nieuwe invullingen van braakliggende terreinen, verpauperde of leegstaande panden, passende woonruimte voor senioren/starters en de herinrichting van de openbare ruimte (onrendabele toppen). Daarnaast kan het bijvoorbeeld ook gaan om (toegankelijkheid van) voorzieningen, bereikbaarheid, onderwijs, armoede, laaggeletterdheid, recreatie, duurzaamheid, overlast bedrijvigheid.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Dorpsplannen maken en realiseren
1	Aanvraag NPG-budget	7.500.000
2	Mogelijke cofinanciering	Vereniging Groninger Dorpen, Regiodeal Oost-Groningen
3	Generaties	Alle
4	Doelgroepen	Alle
5	Dorpen/wijken	Alle
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	In principe alle ambities en alle beleidsterreinen
8	Gemeentelijk beleid	m.n. Woonvisie

9	Trekkend team gemeente	Omgevingskwaliteit/IBOR/EPO/RO
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	Eventueel Vereniging Groninger Dorpen
12	Verwachte looptijd	5 jaar
13	Beoogde resultaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organisatie/vertegenwoordiging als legitieme vertegenwoordiging van dorps-/wijkbewoners 2. Actuele dorps- of wijk plannen voor alle dorpen en wijken voor 2026 3. Binnen twee jaar is transformatie centrum Muntendam gestart (schop in de grond). 4. Binnen 3 jaar hebben 8 dorpen met een versterkingsopgave door het dorp vastgestelde prioriteiten op het gebied van leefbaarheid, sociaal en wonen. 5. Binnen 10 jaar zijn daarvan alle goedgekeurde prioriteiten gerealiseerd. 6. Binnen 5 jaar hebben 16 dorpen zonder versterkingsopgave door het dorp vastgestelde prioriteiten op het gebied van leefbaarheid. 7. Binnen 10 jaar zijn 75% van alle goedgekeurde prioriteiten gerealiseerd. 8. Braakliggende terreinen hebben binnen 5 jaar een nieuwe passende invulling.

4. Aanpak verpauperde panden

Midden-Groningen wil met NPG-geld een brede aanpak ontwikkelen om verpauperde panden op te lossen: van ondersteunen van welwillende, kwetsbare pandeigenaren tot handhaving bij gevaarlijke en ongewenste situaties. Wij hebben ervaring met de menukaart RWLP Oost-Groningen en hebben gemerkt dat het vaak niet mogelijk is om een sluitende businesscase te ontwikkelen. Wij willen NPG-middelen inzetten om wel tot oplossingen en een sluitende businesscase te komen voor verpauperd bezit. Hiermee verbeteren wij niet alleen het aanzicht, maar pakken wij ook maatschappelijke problemen (slechte huisvesting) en overlast-gevende situaties aan.

1. De gemeente investeert in controle en handhaving; daartoe zullen eerst de regels worden aangescherpt (zie thema Veiligheid).
2. Daarnaast gaat de gemeente actief op zoek naar de eigenaren van “slechtere” panden en helpt zo nodig de eigenaren bij het maken van een verbeterplan (incl. verduurzaming), maakt afspraken over de realisatie en biedt ondersteuning bij de aanvraag van eventuele subsidies en via maatwerkleningen³.
3. De gemeente maakt afspraken over het neerzetten van projecten die kwaliteit toevoegen aan de gebouwde omgeving. De gemeente ontwikkelt een certificaat voor pandeigenaren en projectontwikkelaars die voldoen aan gemeentelijke kwaliteitseisen (zoals verhuurvorm, contractvorm, kwaliteit van het pand, duurzaamheid, kwaliteit van de woningen etc.) en het voldoen aan plaatselijke en landelijke regelgeving (in brede zin). Ondernemers/pandeigenaren met een dergelijk certificaat kunnen rekenen op een vlotte samenwerking met de gemeente.
4. Indien plannen van eigenaren niet tot stand komen of bijdragen aan de door de gemeente beoogde kwaliteit, kan de gemeente overwegen om panden te kopen en te her-ontwikkelen. De gemeente reserveert NPG-geld voor de aankoop en verbetering van een pand (of situatie).

³ Zie SVn

5. Midden-Groningen wil met NPG-gelden een impuls geven door een loket duurzaam verbouwen te openen. Hier kunnen eigenaren terecht om oplossingen te toetsen of te ontwikkelen.

Bijvoorbeeld het Stadshart van Hoogezand kent een aantal panden die het aanzicht negatief beïnvloeden; het zijn blokkades bij het verbeteren van het Stadshart. De gemeente wil ruimte om voor deze panden tot oplossingen te komen. Ook in Hoogezand Noord staan meerdere verpauperde panden die met behulp van dit projectbudget aangepakt gaan worden. Hiervoor vraagt de gemeente NPG-budget aan.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Verpauperde panden
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 6.000.000
2	Mogelijke cofinanciering	Eigenaren
3	Generaties	Niet van toepassing
4	Doelgroepen	Bewoners die overlast ondervinden van verpauperde panden
5	Dorpen/wijken	Grotendeels stedelijke woonomgeving, maar ook dorpen
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Imago, aanzien, duurzaamheid, leefbaarheid, wervende woonmilieus
8	Gemeentelijk beleid	m.n. Woonvisie
9	Trekkend team	Omgevingskwaliteit/RO/EPO
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	Verschillend per pand
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Het aantal verpauperde panden is binnen 10 jaar minimaal gehalveerd (van 132 naar 66).

2. Herstructureren Hoogezand Noord

Herstructureren van wijken en buurten gaat over meer dan grootschalige renovatie, sloop - en vervangende nieuwbouw van huurwoningen of de aanpak van verpauperde panden. Midden-Groningen wil met herstructurering werken aan goede wijken met toekomstbestendige en duurzame huur- en koopwoningen, goede (toegankelijke) voorzieningen en een groene, gezonde openbare ruimte die uitnodigt tot contact en bewegen. De openbare ruimte moet ook een bijdrage leveren aan vermindering van hittestress en wateroverlast. Waar mogelijk wil Midden-Groningen wervende nieuwe woonmilieus toevoegen die de maatschappelijke draagkracht van de wijk, maar ook die van de hele gemeente, vergroten.

Bovenal wil Midden-Groningen ook de sociale infrastructuur en de leefbaarheid versterken. Dat kan door projecten uit de andere ambities te integreren in een gebiedsgerichte aanpak. Herstructurering biedt mooie kansen voor bijvoorbeeld veiligheid, jongerenwerk, werken aan schulden of aan het bestrijden van laaggeletterdheid.

De verbetering van woningen is in eerste instantie een opgave voor de eigenaren; woningcorporaties, particuliere verhuurders en eigenaar-bewoners. De woningcorporaties pakken die verantwoordelijkheid op voor hun bezit. De gemeente wil hierbij aanhaken en NPG-geld inzetten voor vernieuwing en verduurzaming van de woonomgeving en het oplossen van knelpunten met betrekking tot leefbaarheid en particuliere woningverbetering.

De gemeente Midden-Groningen heeft meerdere herstructureringsopgaven, maar zet NPG-geld in voor de herstructurering en transformatie van **Hoogezand Noord**: dit is een groot gebied waar de woningbouwcorporaties van plan zijn hun bezit te vernieuwen. De verwachting op basis van de eerste plannen is dat de gemeente voor fase 1 dekking moet zoeken voor:

1. Mogelijk investeringsvolume grondexploitatie 14 miljoen;
2. Verwachte sociaaleconomische opgaven 5 miljoen.

De gemeente investeert in de openbare ruimte, in een oplossing rond rotte kiezen en bedrijventerreinen en in de versterking van de sociale structuur en de sociaaleconomische positie van bewoners. Concreet betekent dit het oplossen van ongewenste verwevenheid van wonen en bedrijvigheid, het aanpakken van verpauperde panden, een klimaatbestendige en aantrekkelijke openbare ruimte en de realisatie van een wervend woonmilieu langs het Winschoterdiep. De sociaaleconomische maatregelen die zijn voorzien in de plannen voor Hoogezand-Noord en hebben voor een deel betrekking op de andere ambities (veiligheid/ondermijning, schuldenproblematiek etc.) en voor een deel zijn ze uniek voor deze herstructurering (werkzaamheden passend bij het opbouwen van een wijk).

Een deel van de dekking voor deze eerste fase van Hoogezand Noord wordt nu ondergebracht in dit projectvoorstel (namelijk 13 miljoen). Een deel zal moeten worden gevonden in de projecten “verpauperde panden”, herstructurering bedrijventerreinen, veiligheid en in de ambitie sociaal. Daarnaast zullen aanvullend andere fondsen moeten worden geworven.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Herstructureren Hoogezand Noord
1	Aanvraag NPG-budget	€ 9.000.000
2	Mogelijke cofinanciering	Woningbouwcorporaties ca. 73.000.000
3	Generaties	Alle
4	Doelgroepen	Alle
5	Dorpen/wijken	Stedelijke woonomgeving
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn

7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	In principe alle ambities en alle beleidsterreinen
8	Gemeentelijk beleid	m.n. Woonvisie
9	Trekkend team	Omgevingskwaliteit/IBOR/EPO/RO
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	Woningbouwcorporaties
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Minimaal een halvering van het aantal/aandeel "verouderde" woningen. 2. De leefbaarheidsscore (BZK) gaat naar ruim-voldoende. 3. Hoogezand Noord scoort na 10 jaar voldoende op. <ol style="list-style-type: none"> 3.1. De onderhoudssituatie van het openbaar gebied 3.2. De veiligheidsscore. 4. Kwetsbare mensen zijn binnen 10 jaar fatsoenlijk gehuisvest. Binnen 10 jaar voldoet alle kamerverhuur aan alle voorschriften. 5. Straatmeubilair en activiteitenplekken sluiten -binnen 10 jaar- aan bij de bevolkingssamenstelling. 6. Binnen 10 jaar is het aardgasverbruik van woningen met 50% afgenomen (Duurzaamheidsvisie). 7. Hoogezand Noord voldoet binnen 10 jaar aan het VN-verdrag handicap.

Open je hart

1. Cultuureducatie

We willen het bewustzijn voor de leefomgeving ontwikkelen bij een generatie kinderen in een 10 jaren plan met een doorgaande leerlijn op school. Cultureel erfgoed, architectuur en landschapshistorie worden nader geduid in een programma dat onderdeel is van de reguliere lessen. Cognitieve vaardigheden worden gekoppeld aan onderzoekend en creërend vermogen.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Cultuureducatie
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 700.000
2	Mogelijke cofinanciering	
3	Generaties	4-18 j
4	Doelgroepen	Jongeren
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor het sociaal domein, werk, gezondheid, werk, leren, cultuur, natuur,
8	Gemeentelijk beleid	Kadernota Cultuur 2021-2024 (nog niet vastgesteld)
9	Trekkend team	Sociaal beleid

10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. 75% van de jongeren heeft op de basisschool of middelbare school cultuureducatie genoten

2. Versterken-verbinden cultuurelementen/dragons den

Om specifiek de nieuwe generatie meer te betrekken, wordt jaarlijks een pitch georganiseerd voor jongeren die vanuit hun eigen cultureel perspectief een verbinding met het cultureel erfgoed in Midden-Groningen aangaan. De pitch-winnaar mag haar/zijn project uitvoeren met budget en hulp van een ervaringsdeskundige. Hiervoor richt Midden-Groningen een fonds in.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Versterken en verbinden cultuurelementen
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 500.000
2	Mogelijke cofinanciering	
3	Generaties	0- 27 jaar
4	Doelgroepen	Jongeren
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor het sociaal domein, werk, gezondheid, werk, leren, cultuur, natuur, recreatie en toerisme
8	Gemeentelijk beleid	Kadernota Cultuur 2021-2024
9	Trekkend team	Sociaal beleid
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Laag
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1.

3. Toekomstbestendig cultureel erfgoed

Het toekomstbestendig maken van erfgoed is duur. De gemeente wil dit project koppelen aan het provinciale erfgoedprogramma. Het provinciaal programma richt zich op 'de stenen', Midden-Groningen richt zich aanvullend op inhoudelijke invulling, in andere woorden: "op het geven van een nieuwe betekenis". Midden-Groningen wil inzetten op bijvoorbeeld de historische scheepswerf Sappemeer.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Toekomstbestendig cultureel erfgoed
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 1.500.000
2	Mogelijke cofinanciering	Provincie, Gronings Landschap
3	Generaties	Alle generaties
4	Doelgroepen	Alle doelgroepen (en toeristen/recreanten)
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor het sociaal domein, werk, gezondheid, werk, leren, cultuur, natuur, toerisme, recreatie
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	RO/omgevingskwaliteit
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	Diversen
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Minstens 5 erfgoedpanden hebben een herbestemming gekregen

5. Versterken landschap en natuur

1. **Versnellen Groeningen:** Groeningen is een blauwgroene laagveengordel die start bij het Leekstermeer, onder de stad Groningen doorloopt, en het Schildmeer bereikt. Het gebied biedt kansen op het gebied van recreatie en toerisme door het versterken van de landschap en de ruimtelijke kwaliteit, voor verdere natuurontwikkeling, voor klimaatmaatregelen en voor Wonen en werken. Momenteel werken gemeente Groningen en Midden-Groningen samen aan een verkenning en haalbaarheid van de verbetering van de vaarverbindingen in dit gebied. Het doel is om een samenhangend en verbonden natuurgebied te ontwikkelen.
2. **Schildmeer-Roegwold:** Het Roegwold is onderdeel van Groeningen. In 't Roegwold komen oude en nieuwe natuur samen'. Er ligt op dit moment een 'basis'-infrastructuur die zeer geschikt is voor het realiseren van aanvullende routes en arrangementen. Deze routes kunnen worden aangevuld met recreatieplus voorzieningen zoals belevingspunten in de vorm van uitkijkpunten (o.a. voor vogels), knuppelpad, belevenis-pad en een educatieve vee-stalling voor runderen. Het gaat om het verder ontwikkelen van het gebied en het kunnen genieten van de kwaliteiten ervan door bijvoorbeeld de aanleg/verbetering van strandjes.

De gemeente wil voor deze projecten NPG-budget reserveren (in samenhang met de plannen van de provincie en de omliggende gemeenten).

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Versterken landschap en natuur
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 500.000 Schildmeer-Roegwold → € 500.000 Groeningen
2	Mogelijke cofinanciering	Ja
3	Generaties	Alle generaties
4	Doelgroepen	Alle doelgroepen (inwoners maar ook toeristen/recreanten)
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor cultuur, natuur, toerisme, recreatie, werkgelegenheid
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	EPO
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	Provincie
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1.

4. Midden-Groningen op de kaart

Midden-Groningen gaat toeristische routes en arrangementen samenbrengen in een aantal aantrekkelijke pakketten. Ook kleine ingrepen in de inrichting worden uit dit budget gerealiseerd.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Midden-Groningen op de kaart
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 255.000
2	Mogelijke cofinanciering	€ 35.000
3	Generaties	Alle generaties
4	Doelgroepen	Alle doelgroepen (maar vooral toeristen/recreanten)
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor cultuur, natuur, toerisme, recreatie, werkgelegenheid
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	-
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Laag

11	Trekkend partner	MMG
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1.

Voor jeugd

1. Deelproject Moeders van MG uit Kansrijke Start

Nooit worden er zoveel mijlpalen bereikt als in de eerste duizend dagen. Het hart wordt aangelegd, het brein gevormd, het kind hecht zich, spreekt de eerste woorden en zet de eerste stappen. Juist in deze periode van snelle groei is de mens kwetsbaar.

Het optimaliseren van de omstandigheden in deze kwetsbare periode is noodzakelijk om een goede gezondheid te garanderen, en daarmee de stijgende kosten voor de gezondheidszorg te stoppen, maar ook om ongelijkheid te reduceren, om de arbeidsparticipatie te verhogen en om de economie te stimuleren. We zetten daarom in op een *kansrijke start* waarbij (toekomstige) ouders meer betrokken worden, ondersteuning krijgen en de activiteiten verrijkt worden door een gevarieerder aanbod neer te leggen.

Om succesvol te starten gaan we meer investeren in de periode voor de conceptie. Op het moment dat de verloskundige zorg start zijn alle organen namelijk al aangelegd en de belangrijkste biologische mijlpalen al bereikt. We gaan ons meer richten op het voorbereiden van vrouwen én mannen op een zwangerschap. En op de begeleiding in het ouderschap voor kwetsbare gezinnen in de vorm van gezinshulpen. Hiermee is zowel de gezondheid van de ouders alsook die van het kind en soms zelf kleinkind gebaat. Leefstijl is hierin erg belangrijk.

Uit onderzoek (Roseboom, 2018) blijkt dat aanstaande ouders vaker adviezen opvolgen en zich een gezondere levensstijl aanmeten. Hierop inzetten betekent daarom een win-win situatie, voor ouders en kind, dat we vanuit dit programma graag ondersteunen.

We kunnen direct starten met het project “Een goed begin is het halve werk: Moeders van Midden-Groningen” dat ontwikkeld is samen met het platform Kansrijke start en onderdeel uitmaakt van het grotere project Kansrijke start (eerste 1.000 dagen). Dit project is een bewezen aanpak, waarbij moeders en gezinnen ondersteund worden in de zwangerschap en bij de opvoeding door het fasegewijs vergroten van de zelfredzaamheid. Het gezin gaat aan de slag om stress snel en duurzaam te verminderen en knelpunten aan te pakken. Daarbij worden vaardigheden aangeleerd vanuit een duidelijk plan.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Kansrijke start (eerste 1.000 dagen)
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 680.000
2	Mogelijke cofinanciering	
3	Generaties	<2 jaar
4	Doelgroepen	(Kwetsbare) ouders
5	Dorpen/wijken	Alle
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor het sociaal domein, werk, gezondheid, leefbaarheid etc.
8	Gemeentelijk beleid	Strategische visie sociaal domein
9	Trekkend team	Sociaal beleid
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Laag
11	Trekkend partner	GGD, Biblionet Groningen, Kindcentrum Poko-Loko, Goede Start, Kraamzorg Groene Kruis, Neeltje Verloskundigenpraktijk,
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gezondere kinderen met een sterkere basis 2. Minder schuldhulptrajecten 3. Minder jeugdhulp 4. Minder huiselijk geweld 5. Sluitend aanbod rondom voorlichting is ontwikkeld 6. Versterking van het netwerk van gezinnen


4. Extra Talenttijd (verlengde schooldag)

Het verrijken en verruimen van de aangeboden lesstof (breed, dus ook muziek, sport, theater, techniek, etc.) in een veilige omgeving en in samenwerking met de wijk helpt om de kansen voor kinderen te vergroten voor die gebieden waar dit het meest nodig is. Met behulp van het NPG versterken we het naschoolse aanbod met de wijk en we verlengen waar nodig de leertijd. Hiermee kan de thuissituatie aangevuld worden. De opvoedomgeving van kansarme kinderen wordt hiermee versterkt. Op andere plekken noemen ze dit ook wel dagprogrammering of verlengde schooldag. Wij noemen het extra talenttijd om te benadrukken dat het ook gaat om talentontwikkeling, naast het wegwerken van achterstanden.

Daarnaast is de plus de ontwikkeling van de talenttijd *met en in* de wijk, waardoor de wijkstructuur versterkt wordt en er een structurele verbetering voor de wijk bereikt kan worden. We zien mooie voorbeelden in Rotterdam-Zuid, Oldambt en Hogeveen, waar we van willen leren en waarmee we waar mogelijk willen samenwerken.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Extra talentijd
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 11.567.000
2	Mogelijke cofinanciering	€ 2.774.000
3	Generaties	4-12 jaar
4	Doelgroepen	Ouders en kinderen 4-12 jaar
5	Dorpen/wijken	7 Aandachtsgebieden
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor het sociaal domein, werk, gezondheid, leefbaarheid, wijkopbouw, veerkracht en weerbaarheid
8	Gemeentelijk beleid	Strategische visie sociaal domein
9	Trekkend team	Sociaal beleid
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	Basisscholen
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Terugbrengen van (taal)achterstanden 2. Hogere uitstroom richting voortgezet onderwijs 3. Ontwikkelen van talenten 4. Ontwikkelen van levensvaardigheden 5. Versterken van het netwerk in de wijk

9. Extra kansen voor jongeren

Preventie betekent inzetten op jongerenwerk om meer jongeren te bereiken, eerder in beeld te brengen, laagdrempelig te helpen en een vangnet te bieden. Samen met bijvoorbeeld het GKB en Kwartier zorg en welzijn geven we een impuls aan het jongerenwerk. Vanuit het GKB met het project jongeren met schulden, dat verder uitgewerkt wordt in de ambitie  voor Midden-Groningen (sociaal) en vanuit Kwartier zorg en welzijn door een impuls te geven aan het jongerenwerk en als organisatie de curatieve naar preventieve omslag te kunnen maken.

nr.	Aandachtspunt	Jongerenwerk+
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 2.500.000
2	Mogelijke cofinanciering	ZonMW
3	Generaties	12 – 27 jaar
4	Doelgroepen	Jongeren (en deels ook de ouders)
5	Dorpen/wijken	Aanbod toegankelijk voor alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Lange termijn

7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor het sociaal domein, werk, gezondheid, werk, veiligheid
8	Gemeentelijk beleid	Strategische visie sociaal domein
9	Trekkend team	BWRI
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Laag
11	Trekkend partner	Kwartier zorg en welzijn
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vermindering kosten (lichte) jeugdhulp 2. Verbetering in gevoelde veiligheid 3. Versterking van het netwerk van de jongere 4. Minder voortijdig schoolverlaters 5. Laagdrempelige en eerdere ondersteuning

7. Doorontwikkeling jongerencentra/ innovatieve broedplaatsen (12-27 jaar)

Dit is een project als vervolg op het project Extra talenttijd. Na de basisschoolleeftijd bieden we als gemeente ook een inhoudelijk programma om je talenten te blijven ontwikkelen. Samen met jongeren, jongerenwerk, de bibliotheek en andere partners ontwikkelen we een aanbod voor jongeren gericht op levensvaardigheden en talentontwikkeling, bijvoorbeeld: taal- en digitale vaardigheden om eventuele achterstanden te verminderen en talenten op het gebied van muziek, cultuur, sport of anderszins. We bieden dit aan daar waar jongeren zijn, door de jongerencentra door te ontwikkelen. Of waar jongeren willen zijn. Daarom ontwikkelen we ook een mobiele broedplaats om meer jongeren te bereiken in de hele gemeente.

nr.	Aandachtspunt	Doorontwikkeling jongerencentra
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 1.550.000
2	Mogelijke cofinanciering	Bibliotheek, landelijke fondsen
3	Generaties	12-18
4	Doelgroepen	Jongeren
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor veiligheid, het sociaal domein, werk, gezondheid, werk, leren
8	Gemeentelijk beleid	Strategische visie sociaal domein
9	Trekkend team	Sociaal beleid
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden

11	Trekkend partner	Kwartier zorg en welzijn, Biblionet Groningen en anderen
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Passend aanbod gemaakt met, door en voor jongeren 2. Versterken van het netwerk van jongeren 3. Vergroten van de kansen voor jongeren door in te zetten op talent 4. Passende ruimtes, waar jongeren echt bereikt worden 5. Doorgaande lijn in de inzet op extra tijd voor talent

Voor werk

1 Digitale vaardigheden jeugd

Binnen dit initiatief zal basisschooljeugd 21^e-eeuwse vaardigheden leren beheersen, zoals: programmeren, 3D printen, probleemoplossend vermogen en het gezamenlijk aangaan van uitdagingen. Dergelijke vaardigheden vormen een belangrijke basis voor banen van de toekomst.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Digitale vaardigheden jeugd
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 300.000 (digitale vaardigheden)
2	Mogelijke cofinanciering	Ja
3	Generaties	Jongeren
4	Doelgroepen	Jongeren
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor werkgelegenheid en werk, onderwijs
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	Sociaal beleid
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	<ol style="list-style-type: none"> 1. Digitale vaardigheden van de deelnemers is boven landelijk niveau

4. Naar een leer- en ontwikkelbedrijf

Voor een aantal mensen is een ontwikkeltraject richting de arbeidsmarkt noodzakelijk. In een ontwikkeltraject kunnen inwoners werkervaring opdoen, een traject op maat volgen, een diploma halen en als dat niet haalbaar is een deelcertificaat. Alle inzet is erop gericht om een duurzame plek

op de arbeidsmarkt te veroveren. De volgende groepen kunnen terecht bij het ontwikkelbedrijf; mensen met een bijstandsuitkering, mensen die werkzaam zijn bij de Wsw, Inburgeraars, mensen met een arbeidsbeperking, voortijdige schoolverlaters en kwetsbare jongeren, werknemers die bij- of omscholing nodig hebben en inwoners die aan de slag willen en scholing nodig hebben.

Wij hebben in onze gemeente een ontwikkelbedrijf nodig waar inwoners hun talenten kunnen ontwikkelen. Hiervoor kunnen we de infrastructuur van het SW Werkbedrijf BWRI gebruiken; dit kan uitstekend dienstdoen als een ontwikkelbedrijf. Samen met werkgevers en het onderwijs ontwikkelen we een scholingsaanbod. Zo zorgen we ervoor dat het scholingsaanbod aansluit bij de arbeidsmarkt. Dit aanbod zal gericht zijn op beroepen in de kansrijke sectoren techniek, bouw, metaal en zorg. Dit aanbod is niet statisch; juist door de intensieve samenwerking met zowel onderwijs als werkgevers kan er ingespeeld worden op de wensen en de eisen vanuit de arbeidsmarkt.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Naar een leer- en ontwikkelbedrijf
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 1.064.000
2	Mogelijke cofinanciering	
3	Generaties	All
4	Doelgroepen	Mensen met afstand tot de arbeidsmarkt
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor werkgelegenheid en werk, onderwijs, leefbaarheid, sociale samenhang etc.
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	BWRI
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	-
12	Verwachte looptijd	4 jaar
13	Beoogde resultaten	1. 100 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt extra die worden bemiddeld naar een duurzame werkplek op basis van nieuw ontwikkelde competenties

5. Hulpteam versterking

In Overschild worden in het kader van de versterkingsopgave van de 120 huizen gesloopt en verbouwd. Ook komen er wisselwoningen voor mensen die tijdelijk gehuisvest moeten worden. De gehele versterkingsoperatie brengt een scala van werkzaamheden met zich mee. Het project Hulpteam Overschild heeft als doel om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt te begeleiden en te scholen richting arbeidsmarkt. Hierbij willen we gebruik maken van samenwerking

met het “1.000 banenplan”. De ervaring die hier wordt opgedaan kan worden uitgerold en gebruikt op andere toekomstige versterkingsoperaties.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Hulpteam versterking
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 360.000
2	Mogelijke cofinanciering	
3	Generaties	Alle
4	Doelgroepen	Alle werkzoekenden en mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt
5	Dorpen/wijken	Alle dorpen en wijken
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor werkgelegenheid en werk, onderwijs
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	BWRI/programma gevolgen gaswinning
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Midden
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	4 jaar
13	Beoogde resultaten	1. 25 mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt extra die worden bemiddeld naar een duurzame werkplek op basis van nieuw ontwikkelde competenties

7. A7-zone

Midden-Groningen ligt en aan het spoor richting Duitsland en langs de A7. Daarnaast ligt knooppunt A7/N33, het knooppunt Zuidbroek, ook binnen de gemeentegrenzen. De N33 is vanaf Zuidbroek verdubbeld tot de aansluiting op de A28, onder Assen, terwijl het deel van Zuidbroek naar de Eemshaven verdubbeld gaat worden. Dan is de gemeente wel ideaal gepositioneerd. Daar kunnen en moeten Midden-Groningen en ook Oldambt, daar moet de regio meer mee doen.

De A7 geeft kansen aan Midden-Groningen. Vanuit het bedrijfsleven wordt gewezen op de nu al goede ontwikkelingen op Rengers en de Gouden Driehoek. Ondernemers kiezen heel bewust voor die locatie, omdat Scandinavië makkelijker bereikbaar maakt. Kortom, voor een goede toekomst van de regio Groningen is het inzetten op kansrijke verbindingen van groot belang.

De provincie acht de ontwikkeling van de A7-zone van belang waarbij niet alleen in samenspraak met de gemeenten Midden-Groningen, Oldambt en Veendam naar de ontwikkelingspotenties van de A7-zone wordt gekeken wordt gekeken. De gemeente Groningen wil samen met de gemeente Midden-Groningen werken aan de concrete invulling van de A7-zone tot en met het knooppunt Zuidbroek.

Aan Midden-Groningen de taak om beide ontwikkelingen op elkaar af te stemmen.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking A7-zone
1	Aanvraag NPG-budget	→ € pm
2	Mogelijke cofinanciering	Ja
3	Generaties	
4	Doelgroepen	
5	Dorpen/wijken	
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor werkgelegenheid en werk, onderwijs
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	EPO/RO
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Voor ca. 500 mensen aan nieuwe banen

9. Amoveren woonfuncties

Op enkele plekken in de gemeente liggen de industrieterreinen verder verwijderd van het stedelijk gebied. Deze terreinen zijn in principe bij uitstek de terreinen waar de ruimte-behoevende, zwaardere en vaarwater-behoevende industrie gevestigd kan worden. Op dit moment zijn er onvoldoende mogelijkheden om deze terreinen in te vullen met bedrijvigheid. Hierdoor liggen er kavels braak. Om het investeringsklimaat en de economische slagkracht te versterken moeten enkele maatregelen worden getroffen om industrieterreinen te kunnen gebruiken waarvoor ze bedoeld zijn. Een van de maatregelen is dat enkele woningen waar onaanvaardbare hinder gaat ontstaan, worden gesaneerd. Met de sanering van enkele woningen kan al veel milieugebruiksruimte worden gecreëerd, zonder forse inbreuk te hoeven maken op de ruimtelijke kwaliteiten van het omliggende gebied. In het stedelijk gebied ligt dit genuanceerder. Omdat woonfuncties in grotere dichtheden en in andere vormen, zoals hoogbouw, voorkomen is het effect van sanering van woonfuncties over het algemeen geringer.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking amoveren woonfuncties
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 3.000.000
2	Mogelijke cofinanciering	Ja
3	Generaties	
4	Doelgroepen	

5	Dorpen/wijken	
6	Effect direct/lange termijn	Hoofdzakelijk lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor werkgelegenheid en werk, onderwijs
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	Omgevingskwaliteit/EPO/RO
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. Industrierterreinen kunnen 20% meer van hun capaciteit benutten

8. Herstructureren bedrijventerreinen

Dit programmabudget kan voor alle bedrijventerreinen in de gemeente worden ingezet en wordt dus niet beperkt tot de bedrijventerreinen die in de doorstartnotitie bedrijvig en leefbaar zijn genoemd. Vanaf de jaren 1960 kwam met name de industrie snel tot ontwikkeling. Een andersoortige industrie die overigens altijd al aan het Winschoterdiep verbonden is geweest. Wonen en industrie zijn in de voormalige gemeente Hoogezand-Sappemeer in fysieke zin met elkaar verweven, terwijl die relationele zin tussen wonen en werken al tientallen jaren niet meer aanwezig is. Dat leidt niet zelden tot conflicten. Zowel voor de huidige bewoners, maar ook voor de nieuwe bewoners, waar wij ook een goed woon- en leefklimaat willen bieden. Bepaalde bedrijven zitten aan de grens van wat in een stedelijk gebied anno 2020 nog aanvaardbaar is. Dat vraagt om integrale maatregelen voor de bedrijventerreinen waarbij het resultaat moet zijn dat de leefbaarheid in het gehele stedelijk gebied, dus niet alleen in de directe omgeving toeneemt, door een afname van milieuhinder. Tegelijkertijd moeten de wellicht vrijkomende locatie als gevolg van bedrijfsverplaatsing op een duurzame en robuuste wijze worden ingevuld met meerwaarde voor het gebied. De juiste functie op de juiste plek. Voor het project Hoogezand Noord kan voor het oplossen van problemen rond bedrijvigheid een beroep worden gedaan op dit projectbudget.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Herstructureren bedrijventerreinen
1	Aanvraag NPG-budget	→ € 5.700.000
2	Mogelijke cofinanciering	Ja
3	Generaties	
4	Doelgroepen	
5	Dorpen/wijken	
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn

7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor werkgelegenheid en werk, onderwijs
8	Gemeentelijk beleid	
9	Trekkend team	EPO/RO/IBOR
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1. 50% van het oppervlak van de bedrijventerreinen voldoet aan de huidige eisen

Overkoepelend

Verbeteren veiligheid

De veiligheid en het veiligheidsgevoel staan onder druk. Midden-Groningen is van oordeel dat de veiligheid op orde moet zijn, natuurlijk primair voor de inwoners zelf, maar ook om de investeringen in mens en omgeving goed te laten renderen⁴. Als de bewoners nieuw perspectief hebben, vermindert de voedingsbodem voor criminaliteit. Kortom, een investering met een groot hefboomeffect. Deze investering vraagt een extra inzet gedurende minstens 10 jaar.

Midden-Groningen wil een gerichte aanpak van overlast (openbare orde), ondermijning en criminaliteit per gebied realiseren. Midden-Groningen wil NPG-geld inzetten op 1) versterking van de veiligheid en 2) versterking van de zelforganisatie van buurten, wijken en dorpen zodat uiteindelijk de inwoners weer zelf de regie krijgen. De gemeente Rotterdam heeft bijvoorbeeld veel succes met de “stadsmarinier”⁵. Het gaat om een combinatie van inzet op begeleiding én handhaving en het doorvoeren van daarbij behorende maatregelen.

Er is nog weinig zicht op oorzaak en context van sociale problematiek en de samenhang met problematiek van openbare orde, ondermijning en criminaliteit. Om tot een goede en geslaagde

⁴ Bij de herstructurering van Q4 heeft de gemeente Venlo bij de start zwaar ingezet op de bestrijding van de drugscriminaliteit. Hiertoe zijn afspraken gemaakt met politie en OM. Dat was een groot succes. Helaas verslaptte na verloop van tijd de extra aandacht voor veiligheid. Dit heeft geleid tot een terugval die slechts met veel moeite weer gekeerd kon worden. Langjarige aandacht is essentieel. Zodra er vervolgens perspectief voor de bewoners is, vermindert de voedingsbodem voor criminaliteit. Kortom. Handhaven en perspectief ontwikkelen.

⁵ Eén van de meest in het oog springende methoden waarmee Rotterdam de onveiligheid bestrijdt, is de inzet van stadsmariniers. Het zijn ‘superambtenaren’. Speciaal door het college van burgemeester en wethouders aangesteld om de hardnekkige veiligheidsproblemen in bepaalde gebieden op te lossen. Een stadsmarinier kent zijn wijk. De stadsmarinier loopt veel over straat en gaat met bewoners en ondernemers in gesprek. Zo nodig gaat een stadsmarinier ook samen met bewoners en ondernemers op stap, bijvoorbeeld om problemen met eigen ogen te zien. Daarnaast legt hij contact met de belangrijke instituties in de wijk, zoals deelgemeente, politie en gemeentelijke diensten. Hij is als een metselaar die zorgt voor het cement tussen de stenen, de noodzakelijke verbindingen. Ook spoort hij ‘blinde vlekken’ op, zaken waar de reguliere organisaties geen zicht op hebben.

Een stadsmarinier kent dus zijn zaakjes. Hij weet hoe zijn wijk in elkaar steekt, wie de bewoners zijn en hoe ze leven. En hij praat met iedereen, van hoog tot laag. Van de trambestuurder op een bedreigde lijn tot de voorzitter van de deelgemeente. En van een door overlast geplaagde bewoner tot de directeur van een woningcorporatie. Zijn aanpak is praktisch, geheel volgens de Rotterdamse traditie van ‘niet lullen maar poetsen’. Mensen moeten zien dat er iets gebeurt om de wijken beter te maken.

gebiedsgerichte aanpak te komen, is het nodig dat fysiek en sociaal hand in hand gaan. Samen met het lectoraat 'Leefomgeving in transitie' (LiT) en de opleiding vastgoed & makelaardij van de Hanzehogeschool én het Aletta Jacobscollege zetten wij een Innovatiewerkplaats-Midden-Groningen (IWP-MG) op. In deze IWP-MG werken verschillende partijen samen aan multidisciplinaire gebiedsgerichte aanpak van de woon- en leefomgeving in Midden-Groningen. Daarbij zetten we in op samenwerking met de stad Groningen die in het kader van de regiodeal met het Rijk op het onderwerp sociaal-fysiek in herstructurering een programma ontwikkelt.

Midden-Groningen wil kortom helder zicht op sociale problematiek en de samenhang met openbare orde, ondermijning en criminaliteit. Essentiële wijken, buurten en dorpen worden gedurende tien jaar ondersteund bij het realiseren van veiligheid en het oplossen van de onderliggende problematiek. Na 10 jaar hebben deze wijken, buurten en dorpen zich zo goed ontwikkeld dat de extra ondersteuning kan worden afgebouwd.

De gemeente zet voor een periode van 10 jaar in op het tegengaan van criminaliteit, ondermijning, illegaal gebruik van vastgoed en straatcriminaliteit. De gemeente wil hier extra uren op inzetten (handhaving en opvolging). Dit voorstel kan spoedig ingediend worden. Daarnaast wil de gemeente die inzet "richten" door goed onderzoek te doen naar de oorzaken van deze vormen van criminaliteit. Ook hiervoor wordt binnenkort een voorstel gedaan.

nr.	Aandachtspunt	Uitwerking Kansrijke bedrijven en innovaties
1	Aanvraag NPG-budget	€ 4.100.000
2	Mogelijke cofinanciering	
3	Generaties	Alle
4	Doelgroepen	Met name inwoners slechtere wijken
5	Dorpen/wijken	Voornamelijk stedelijke omgeving
6	Effect direct/lange termijn	Direct en lange termijn
7	Bijdrage aan andere ambities/projecten	Van belang voor alle ambities
8	Gemeentelijk beleid	OOV
9	Trekkend team	OOV
10	Druk op gemeentelijke organisatie	Hoog
11	Trekkend partner	
12	Verwachte looptijd	10 jaar
13	Beoogde resultaten	1.

Regie op samenhang in de uitvoering/programma-organisatie

Midden-Groningen wil de komende jaren samen met partners concrete projecten realiseren die de samenleving vooruithelpen. Tegelijkertijd wil Midden-Groningen meer: synergie in samenwerking. Het nationaal programma moet bijdragen aan een integrale aanpak van opgaven. Dit moet een vanzelfsprekend onderdeel worden van onze manier van werken en handelen. Dat schept een basis om straks -na 10 jaar investeren vanuit het nationaal programma- ook zonder extra middelen, gewoon op een structureel beter niveau te kunnen blijven (samen)werken en continuïteit te borgen.

Een omvangrijk Programmaplan als dit vraagt een goede organisatiegraad van de gemeente en de partners. Midden-Groningen wil regie op de samenhang in de uitvoering tussen alle partners. We staan als jonge gemeente voor een grote extra nieuwe opgave en zullen een flinke stap extra moeten doen om hier invulling aan te geven. We moeten er bovendien rekening mee houden dat onze partners (bijvoorbeeld woningbouwcorporaties en zorgaanbieders) ook bij de andere gemeenten gevraagd zullen worden een extra inspanning te leveren. Reden temeer om als gemeente het initiatief te nemen en partners ook te helpen bij de samenhangende uitvoering en het creëren van meerwaarde en samenhang door samenwerking: Midden-Groningen wil bijdragen aan synergie. Naast de samenwerking binnen de gemeente zet de gemeente in op de samenwerking met de buurgemeenten en de provincie. Hierbij wil de gemeente investeren in het “zwaluwstaarten” en de afstemming met o.a. de regiodeal. Dat is in lijn met het Strategisch Kader.

De gemeente richt een programmaorganisatie in die de regie rond het NPG-programma pakt en de realisatie van het programma gaat leiden en faciliteren. Deze projectorganisatie is ook nodig om uitvoering c.q. realisering van het programmaplan en de voortdurende besluitvorming daarover te ondersteunen met voortgangrapportages en tussentijdse evaluaties.

Dit project gaat over de totale regie en niet over de uitvoering van de individuele projecten.